

- vi. Mogu li države članice u zakonodavstvu propisati iznimke pravilu da postupci o okolišu ne smiju biti preskupi kada takva iznimka nije propisana Direktivom 2011/92/EU ili UN/EZE Konvencijom o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša, potpisane u Aarhusu 25. lipnja 1998.? i
- vii. Osobito, je li zahtjev nacionalnog prava o postojanju uzročne veze između navodno protupravne radnje ili odluke i štete za okoliš kao uvjet za primjenu nacionalnog zakonodavstva, kojim se primjenjuje članak 9. stavak 4. UN/EZE Konvencije o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša, potpisane u Aarhusu 25. lipnja 1998. radi osiguranja da postupci koji se odnose na okoliš ne smiju biti preskupi, u skladu s Konvencijom?

- (¹) Direktiva 2011/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš (SL L 26., str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 27., str. 3.)
- (²) Uredba (EU) br. 347/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2013. o smjernicama za transeuropsku energetska infrastrukturu te stavljanju izvan snage Odluke br. 1364/2006/EZ i izmjeni uredbi (EZ) br. 713/2009, (EZ) br. 714/2009 i (EZ) br. 715/2009 (SL L 115, str.39.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 12., svezak 5., str. 228.)

**Zahtjev za prethodnu odluku koji je 17. kolovoza 2016. uputio Protodikeio Rethymnis (Grčka) –
kazneni postupak protiv K**

(Predmet C-475/16)

(2016/C 428/10)

Jezik postupka: grčki

Sud koji je uputio zahtjev

Protodikeio Rethymnis (Monomeles Plimmeleiodikeio Rethymnis) (Kazneni sud, sudac pojedinac, Grčka)

Stranke glavnog postupka

K

Prethodna pitanja

1. Je li člankom 19. UEZ-a i člankom 263., 266. te 267. UFEU-a te načelom lojalne suradnje (članak 4., stavak 3. UEZ-a), na temelju kojih države članice i njihova nadležna tijela moraju donijeti sve opće i posebne mjere kako bi se otklonila povreda prava Europske unije i postupilo u skladu s presudama Suda Europske unije, posebno kada je u pitanju valjanost akata tijela Europske unije koji djeluju *erga omnes*, naloženo državama članicama da stave izvan snage ili da na odgovarajući način izmijene zakonodavni akt, kojim je bila prenesena direktiva koju je kasnije Sud proglasio nevaljanom zbog neusklađenosti odnosno kršenja odredbi Ugovorâ ili Povelje Europske unije o temeljnim pravima, s ciljem da se osigura provedba presude Suda i na taj način otkloni povredu Ugovorâ ili Povelje i spriječe nove povrede u budućnosti?
2. U odnosu na prethodno pitanje, može li se članak 266. UFEU-a (bivši članak 233. UEZ-a) tumačiti na način da pojam „tijelo, ured ili agencija” obuhvaća (u širem smislu ili po analogiji) i državu članicu koja je prenijela u svoj pravni poredak direktivu koja je kasnije proglašena nevaljanom zbog povrede Ugovorâ ili Povelje, ili se u takvom slučaju analogijom može primijeniti članak 260. stavak 1. UFEU-a?
3. U slučaju suštinski pozitivnih odgovora na prethodna pitanja, dakle, ako postoji obveza za državu članicu da donese sve opće i posebne mjere kako bi se otklonila povreda primarnog prava Europske unije, stavljanjem izvan snage ili odgovarajućom izmjenom zakonodavnog akta kojim je prenesena direktiva koju je kasnije Sud proglasio nevaljanom zbog povrede Povelje ili Ugovorâ, obuhvaća li takva obveza i nacionalne sudove, u smislu da su oni obvezni isključiti iz primjene zakonodavni akt kojim je prenesena direktiva koja je proglašena nevaljanom – u ovom slučaju Direktiva 2006/24/EZ (¹) – i kojim se (barem djelomično) krši Povelja ili Ugovori, te slijedom toga ne uzeti u obzir dokaze prikupljene na temelju tih akata (direktiva i nacionalni akt kojim se ona prenosi)?

4. Potpada li nacionalno zakonodavstvo, kojim se prenosi Direktiva 2006/24, koju je Sud proglasio nevaljanom presudom od 8. travnja 2014., *Digital Rights Ireland Ltd* ⁽²⁾ (C-293/12 i C-594/12) zbog povrede Povelje, pod područje primjene prava Europske unije, kao što to zahtjeva članak 51. stavak 1. Povelje, samo zbog toga što je njime prenesena Direktiva 2006/24, neovisno o tome što je Sud kasnije proglasio tu direktivu nevaljanom?
5. Budući da je Direktiva 2006/24, koju je kasnije Sud proglasio nevaljanom, bila usvojena radi uspostavljanja na europskoj razini usklađenog okvira u smislu članka 15., stavka 1. Direktive 2002/58/EZ za zaštitu podataka od davatelja komunikacijskih usluga s ciljem sprječavanja, istrage, otkrivanja i progona kaznenih djela, tako da se otklone prepreke na unutarnjem tržištu elektronske komunikacije, odnosi li se na nacionalno zakonodavstvo, kojim se prenosi Direktiva 2006/24 kontekst članka 15. stavka 1. Direktive 2002/58, na način da ono potpada pod područje primjene prave Europske unije, kako je to propisano člankom 51., stavkom 1. Povelje?
6. Budući da osuđujuća kaznena presuda izrečena građaninu jedne države članice Europske unije, kao u ovom slučaju, nedvojbeno podrazumijeva ograničenje korištenja prava na slobodu kretanja koju taj građanin ima na temelju prava Unije, čak i ako je to u načelu opravdano, treba li se upravo zbog toga smatrati da predmetni kazneni postupci u cijelosti spadaju pod područje primjene prava Europske unije, kako je to propisano člankom 51. stavkom 1. Povelje?

Ako je odgovor na prethodna pitanja takav da u suštini ide u smislu primjene Povelje, u skladu sa njenim člankom 51. stavkom 1., onda:

7. Je li u skladu sa člankom 7., 8. i 52. stavkom 1. Povelje to da podaci zadržani u skladu s Direktivom 2006/24 i/ili člankom 15. stavkom 1. Direktive 2002/58 budu dostupni policiji i da ih ona može koristiti prilikom kaznene istrage, u slučaju žurnog postupanja i posebno u slučaju kada je osoba zatečena u izvršenju kaznenog djela, s time da ne postoji prethodno odobrenje pravosudnog tijela [ili neovisnog upravnog tijela] izdano prema unaprijed propisanim materijalnim i postupovnim uvjetima?
8. Uklanja li, u smislu članka 7., 8. i 52. stavka 1. Povelje, eventualni pristanak osobe na koju se odnose podaci danog tijekom kaznene istrage koju provodi policija ili drugo nadležno tijelo koje nije u pravilu pravosudno, kada zahtijeva pristup podacima pohranjenim u skladu s direktivom 2006/24 i/ili člankom 15. stavkom 1. direktive 2002/58 i njihovo korištenje posebno kada cilj navedene istrage nije sprječavanje, istraživanje i progon kaznenih djela koje je nacionalni zakonodavac posebno propisao i kvalificirao kao teška, potrebu pribavljanja prethodnog odobrenja suda [ili neovisnog upravnog tijela] za pristup tim podacima i za njihovo korištenje, koje se izdaje prema unaprijed propisanim materijalnim i postupovnim uvjetima, imajući osobito u vidu da zatraženi podaci nedvojbeno sadrže i podatke o trećim osobama (na primjer: pozivatelj i pozvana osoba)?
9. Je li sama suglasnost državnog odvjetnika, dane tijekom kaznene istrage, za pristup podacima zadržanim u skladu s direktivom 2006/24 i/ili člankom 15. stavkom 1. direktive 2002/58 i za njihovo korištenje u skladu sa člankom 7., 8. i 52. stavkom 1. Povelje, kada nedostaje prethodno odobrenje od suda [ili neovisnog upravnog tijela] prema unaprijed propisanim materijalnim i postupovnim uvjetima, posebno kada cilj navedene istrage nije sprječavanje, istraživanje i progon kaznenih djela koje je nacionalni zakonodavac posebno propisao i kvalificirao kao teška?
10. Imajući u vidu presudu Suda od 8. travnja 2014., *Digital Rights Ireland Ltd* (C-293/12 i C-594/12, EU:C:2014:238, točke 60. i 61.) i izraz „teška kaznena djela” iz članka 1. stavka 1. Direktive 2006/24, je li taj izraz autonomni pojam prava Unije, i u slučaju da jest, koji je njegov materijalni sadržaj na temelju kojega se određeno kazneno djelo može smatrati dovoljno teškim da opravda pristup podacima pohranjenim u skladu sa Direktivom 2006/24 i njihovo korištenje?
11. Imajući u vidu presudu Suda od 8. travnja 2014., *Digital Rights Ireland Ltd* (C-293/12 i C-594/12, EU:C:2014:238, točke 60. i 61.) i neovisno o pitanju samostalnosti izraza „teško kazneno djelo” iz članka 1. stavka 1. direktive 2006/24, jesu li člancima 7. i 8. te člankom 52. stavkom 1. Povelje uređeni opći kriteriji na temelju kojih se određeno kazneno djelo treba smatrati dovoljno teškim da opravdava pristup podacima pohranjenim u skladu sa Direktivom 2006/24 i/ili člankom 15. stavkom 1. Direktive 2002/58 i njihovo korištenje, i ako jesu, koji su to kriteriji?

12. U slučaju da su odgovori na prethodna pitanja u suštini pozitivni, sastoji li se takva provjera proporcionalnosti, konačno, od ocjene postojanja obilježja kaznenog djela za koje se provodi istraga (a) od strane samog Suda ili (b) od strane nacionalnog suda, na temelju općih kriterija koje je utvrdio Sud?

13. Imajući u vidu presudu Suda od 8. travnja 2014., *Digital Rights Ireland Ltd* (C-293/12 i C-594/12, EU:C:2014:238, točke 58. i 68. te izreka), je li u skladu sa člankom 7., 8. i 52. stavkom 1. Povelje omogućavanje pristupa pohranjenim podacima i njihovo korištenje u okviru kaznenog postupka na temelju općeg sustava pohrane podataka koji je uspostavljen sukladno Direktivi 2006/24 i/ili članku 15. stavku 1. direktive 2002/58, to jest sustava koji udovoljava pretpostavkama navedenim u točkama 60., 61., 62., 67. i 68. te presude, ali ne i onim iz točaka 58., 59., 63. i 64. iste presude?

[odnosno, sustav pohrane u kojemu se, s jedne strane, zahtjeva prethodno odobrenje suda izdano u skladu sa propisanim materijalnim i postupkovnim uvjetima, posebno radi sprječavanja, istraživanja i progona kaznenih djela koja je nacionalni zakonodavac precizno odredio i popisao te kvalificirao kao teška, te u kojemu se osigurava učinkovita zaštita pohranjenih podataka od opasnosti od zlouporabe kao i od svakog nezakonitog pristupa i korištenja (vidjeti točke 60., 61., 62., 67. i 68. te presude) i u kojemu se, s druge strane, dopušta pohrana podataka a) bez razlike, za sve osobe koje se koriste uslugama elektroničke komunikacije, s time da u odnosu na te osobe (optužene ili pod istragom) ne postoji niti jedan element, pa ni najmanji, koji ih povezuje s teškim kaznenim djelom, prije nego se utvrdi okolnost s obzirom na koju su bili zatraženi podaci od davatelja komunikacijskih usluga, b) s time da se zatraženi podaci trebaju odnositi, prije nego se utvrdi činjenica koja je predmeta istrage, (i) na određeno vremensko razdoblje i/ili određeni geografski prostor i/ili određeni krug osoba koje mogu biti uključene na neki način u teško kazneno djelo, ili (ii) na osobe glede kojih pohrana podataka može zbog drugih razloga doprinijeti sprječavanju, istraživanju ili progonu teških kaznenih djela, c) za vremensko razdoblje (u ovom slučaju 12 mjeseci) koje je određeno a da se pritom ni na koji način ne pravi razlika između kategorija podataka propisane člankom 5. te direktive na temelju njihovog eventualnog korištenja za potrebe postizanja postavljenog cilja ili ovisno o kojim se osobama radi (vidjeti točke 58., 59., 63. i 64. navedene presude)]

14. Ako je odgovor na prethodno pitanje, u suštini, takav da pristup tim podacima i njihovo korištenje nije u skladu sa člankom 7., 8. i 52. stavkom 1. Povelje, treba li nacionalni sud odbiti primjenu nacionalnog akta kojim se prenosi Direktiva 2006/24 koju je Sud proglasio nevaljanom ili akta koji se temelji na članku 15. stavku 1. Direktive 2002/58, s obzirom na to da nije u skladu s Poveljom i stoga, zanemariti podatke koji su pohranjeni i pribavljeni na temelju njih?

15. Imajući u vidu Direktivu 2006/24, posebno njezine uvodne izjave 6., prema kojoj „pravne [...] razlike među nacionalnim odredbama koje se odnose na zadržavanje podataka u svrhu sprečavanja, istrage, otkrivanja i progona kaznenih djela predstavljaju prepreke unutarnjem tržištu”, cilj određen u njenom članku 1. stavku 1. koji je „uskладiti odredbe država članica” kao i preostale uvodne izjave, posebno [3., 4., 5., 11. i 21] kao i presudu Suda od 10. veljače 2009., *Irska/Parlament i Vijeće* (C-301/06, EU:C:2009:68, točke 70. – 72.), predstavlja li održavanje na snazi zakona kojim se prenosi u nacionalni pravni poredak Direktiva 2006/24, iako je tu direktivu Sud proglasio nevaljanom, prepreku uspostavi i funkcioniranju unutarnjeg tržišta, pod uvjetom da nijedna kasnije donesena mjera prava Europske unije nije stupila na snagu?

16. Posebno, predstavlja li održavanje na snazi zakona kojim se prenosi u nacionalni pravni poredak Direktiva 2006/24, iako je tu direktivu Sud proglasio nevaljanom, ili nacionalnog zakona iz članka 15. stavka 1. Direktive 2002/58 prepreku uspostavi i funkcioniranju unutarnjeg tržišta zbog činjenice da, kumulativno ili alternativno:

a) se nacionalnim zakonodavstvom u pitanju utvrđuje objektivne kriterije i materijalne uvjete na temelju kojih nacionalna nadležna tijela mogu pristupiti između ostalog pohranjenim podacima koji se odnose na promet i mjesto te ih naknadno koristiti za potrebe sprječavanja, istraživanja, otkrivanja i progona kaznenog djela, ali se ti kriteriji i uvjeti odnose na određeni popis nezakonitih aktivnosti koju je sastavio nacionalni zakonodavac prilikom korištenja svojih diskrecijskih ovlasti i da pritom ne postoji usklađivanje na razini Europske unije;

b) su nacionalnim zakonodavstvom u pitanju za zaštitu i sigurnost pohranjenih podataka uređeni tehnički uvjeti i pojmovi, s time da ti pojmovi i uvjeti nisu usklađeni na razini Europske unije?

17. U slučaju pozitivnog odgovora na barem jedno od prethodnih pitanja, treba li nacionalni sud sukladno pravu Unije, odbiti primjenu nacionalnog akta kojim se prenosi Direktiva 2006/24 koju je Sud proglasio nevaljanom, s obzirom na to da je protivna uspostavi i funkcioniranju unutarnjeg tržišta, te posljedično, zanemariti pohranjene podatke kojima se moglo pristupiti na temelju Direktive 2006/24 ili na temelju nacionalnog zakonodavstva koje je doneseno primjenom članka 15. stavka 1. Direktive 2002/58?

⁽¹⁾ Direktiva 2006/24/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2006. o zadržavanju podataka dobivenih ili obrađenih u vezi s pružanjem javno dostupnih elektroničkih komunikacijskih usluga ili javnih komunikacijskih mreža i o izmjeni Direktive 2002/58/EZ (SL 2006 L 105, str. 54) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 50., str. 30.-36.)

⁽²⁾ EU:C:2014:238

**Zahtjev za prethodnu odluku koji je 7. rujna 2016. uputio Oberlandesgericht Innsbruck (Austrija) –
Georg Stollwitzer protiv ÖBB Personenverkehr AG**

(Predmet C-482/16)

(2016/C 428/11)

Jezik postupka: njemački

Sud koji je uputio zahtjev

Oberlandesgericht Innsbruck

Stranke glavnog postupka

Tužitelj: Georg Stollwitzer

Tuženik: ÖBB Personenverkehr AG

Prethodna pitanja

1. Treba li pravo Unije u sadašnjem stanju, osobito opće načelo jednakog postupanja prava Unije, opće načelo zabrane diskriminacije na osnovu dobi u smislu članka 6. stavka 3. UEU-a i članka 21. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, zabranu diskriminacije u vezi sa slobodom kretanja radnika iz članka 45. UFEU-a i Direktive Vijeća 2000/78/EZ od 27. studenoga 2000. o uspostavi općeg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja ⁽¹⁾, tumačiti na način da mu je protivno nacionalno uređenje, kao što je ono o kojem je riječ u glavnom postupku, koje u svrhu uklanjanja jednog slučaja diskriminacije na osnovu dobi koju je utvrdio Sud Europske unije u presudi *Gotthard Starjakob* ⁽²⁾ (naime, neuzimanje u obzir razdoblja službe stečenog prije 18. rođendana zaposlenika ÖBB), doduše kod jednog manjeg dijela zaposlenika ÖBB-a diskriminiranih na osnovu dobi uzima u obzir razdoblje službe stečeno prije njihova 18. rođendana (iako samo kod ÖBB-a i usporedivih javnih željezničkih infrastrukturnih ili željezničkih prijevoznih poduzeća u EU-u, EGP-u ili u državama koje su s EU-om povezane sporazumima o pridruživanju i/ili o slobodi kretanja radnika), ali kod najvećeg broja prvobitno diskriminiranih zaposlenika ÖBB-a ipak ne uzima u obzir bilo koje drugo razdoblje službe stečeno prije 18. rođendana, a osobito ne uzima u obzir ono razdoblje koje dotičnim zaposlenicima ÖBB-a omogućuje da bolje obavljaju posao, kao na primjer, razdoblje službe kod privatnih ili drugih javnih prijevoznih poduzeća i/ili infrastrukturnih poduzeća, koja proizvode, koriste ili održavaju infrastrukturu koju koristi poslodavac (vozila, šine, vodove, električne i elektronske instalacije, konstrukcije kolodvora, postavnice i slično), ili kod njima usporedivih poduzeća, te time stvarno u odnosu na daleko najveći broj zaposlenika ÖBB-a pogođenih uređenjem diskriminirajućim na osnovu dobi definitivno utvrđuje diskriminaciju na osnovu dobi?